

Katedra bohemistiky PF UJEP

KLAUZURNÍ PRÁCE Z ČESKÉHO JAZYKA

Bakalářské studijní programy – Český jazyk a literatura

Český jazyk a literatura (jednooborové studium)

Český jazyk a literatura (dvouoborové studium)

Český jazyk a literatura se zaměřením na vzdělávání

Datum: **3. červen 2021**

Jméno a příjmení:

Aprobace:

Identifikační číslo:

Disciplína	Počet bodů
Stylistika	
Syntax	
Morfologie	
Lexikologie a tvoření slov	
Fonetika a pravopis	
CELKEM	

Celkové hodnocení:

A

B

C

N

Výhled z Jakobínky se nikdy neomrzí

Do malebného městečka Rožmberk nad Vltavou, vzdáleného od Českého Krumlova jen pětadvacet kilometrů, míří turisté z celé republiky. Lákadlem je zdejší hrad se slavnou bílou paní Perchtou z Rožmberka. Od loňska navíc i nově opravená středověká věž Jakobínka. Pohled z ní je ohromující.

Na jejím ochozu vládne čilý ruch od návštěvníků, kteří se kochají pohledem do okolí. Vloni v létě měli totiž zájemci poprvé šanci podívat se na malebné městečko v údolí Vltavy z ptačí perspektivy. A to právě z opravené, osmadvacet metrů vysoké kamenné věže.

Několik let se do Jakobínky nemilosrdně zakusoval zub času. Zděná helmice věže byla v havarijním stavu a hrozilo jí zřícení. Poslední ránu jí zasadil v roce 2007 orkán Kyril, který očesal na střeše velkou část pálené krytiny.

Rekonstrukce započala v roce 2013. Situaci komplikoval fakt, že objekt tehdy patřil České poště. Národní památkový úřad jej musel nejprve převést do své správy.

Dlouho očekávaná oprava neprobíhala běžným způsobem, tedy za použití moderních technologií a strojů. Památkáři se rozhodli pro experiment, kdy k opravám byla využita funkční replika historického dřevěného jeřábu. Ten vyrobil tesařský mistr Petr Růžička, který se stavbě historických strojů věnuje dlouhodobě. Předlohou mu byly také nákresy dřevěného jeřábu slavného italského malíře a vynálezce Leonarda da Vinciho.

Lešení i sedm metrů vysoký jeřáb byly postaveny z ručně káceného dřeva z místních lesů. Vše bylo zpracováno ručně, spoje konstrukce pak drželo osm tisíc ručně ukovaných hřebů. Kolem věže bylo postaveno dřevěné lešení, na jehož vrcholu byl umístěn jeřáb. Jeho obsluhu zajišťovali tři lidé, díky nim se tak po laně dostával na vrchol potřebný materiál.

Oprava trvala tři roky a přilákala mnoho zvědavců. Ti pak měli jedinečnou příležitost vidět, jak se ve středověku stavělo.

SYNTAX

1. **Posud'te interpunkci v následující větě. Případné chyby odstraňte a své počínání náležitě odůvodněte.**

Do malebného městečka, Rožmberk nad Vltavou, vzdáleného od Českého Krumlova jen pětadvacet kilometrů, míří turisté z celé republiky.

2. **Označte zakroužkováním, zdali jde v následujícím případě o výpovědi založené na a) větě eliptické, b) větném ekvivalentu, nebo c) o výpověď založenou na osamostatnění její části. Svou volbu důkladně odůvodněte.**

Od loňska navíc i nově opravená středověká věž Jakobínka.

3. **Porovnejte základové větné struktury (ZVS) následujících vět a napište, co je v jejich ZVS spojuje a čím se liší.**

- a) *K opravám byla využita funkční replika historického dřevěného jeřábu.*
b) *Lešení i sedm metrů vysoký jeřáb byly postaveny z ručně káceného dřeva.*
c) *Díky tříčlenné obsluze jeřábu se po laně dopravoval potřebný stavební materiál na vrchol věže.*

Společné rysy:

Odlišnosti:

4. **Upravte stylizaci následujícího větného celku tak, abyste odstranili nepravé věty vedlejší.**

Památkáři se rozhodli pro experiment, kdy k opravám byla využita funkční replika historického dřevěného jeřábu, vyrobeného tesařským mistrem Petrem Růžičkou, který se stavbě historických strojů věnuje dlouhodobě.

5. **a) Zapište komplexním větným vzorcem (KVV) základovou větnou strukturu této věty:**

Předlohou mu byly také nákresy dřevěného jeřábu slavného italského malíře a vynálezce Leonarda da Vinci.

KVV:

- b) Proč bylo v předchozí větě užito slova také?**

6. **Analyzujte stavbu uvedeného větného celku a znázorněte jeho stavbu náležitým plošným schématem (na úrovni VŠ).**

Rekonstrukce započala v roce 2013, situaci však komplikoval fakt, že objekt tehdy patřil České poště, a tak Národní památkový úřad jej musel nejprve převést do své správy.

MORFOLOGIE

1. **Určete slovnědruhovou platnost následujících slov z textu:**
 - a) *vloni*
 - b) *jí* (3. odst. 2. řádek)
 - c) *helmice*
 - d) *byla využita*
 - e) *díky*
2. **Určete deklinační vzor níže uvedených jmen:**
 - a) *okolí*
 - b) *fakt*
 - c) *materiál*
 - d) *zvědavec*
 - e) *příležitost*
3. **Utvořte:**
 - a) přechodník přítomný činný pro mask. pl.
slovesa *kochat se*
 - b) přechodník minulý činný pro neutrum sg.
slovesa *postavit*
 - c) 5. pád j. č. slova *vynálezce*
4. **Napište latinský ekvivalent k domácím termínům:**
 - a) číslovka
 - b) vid
5. **Uved'te:**
 - a) přičestí trpné pro maskulinum sg.
od infinitivu *zakusovat*
.....
 - b) podstatné jméno slovesné
od infinitivu *umístit*
6. **Určete slovesnou třídu podle kmene přítomného těchto sloves:**
 - a) *patřit*
 - b) *přilákat*
 - c) *převést*

LEXIKOLOGIE A TVOŘENÍ SLOV

1. K následujícím slovům uveďte jejich příslušné slovtvorné charakteristiky.

	<i>městečko</i>	<i>oprava</i>
motivující slovo
slovtvorný základ
slovtvorný formant
slovtvorná kategorie
onomaziologickorelační typ *

(*zde vybírejte ze škály mutace, modifikace, transpozice)

2. Vypište z textu:

- a) domácí kompozitní číslovku
- b) domácí substantivní kompozitum
- c) adjektivum derivované od kompozita

3. Vypište z textu:

- a) antroponymum
- b) toponymum
- c) chrématonymum

4. K následujícím slovům cizího původu z textu uveďte jejich domácí jednoslovný významový ekvivalent (tj. synonymum).

perspektiva

rekonstrukce

experiment

replika

FONETIKA A PRAVOPIS

1. a) Proved'te fonetickou transkripci (českou transkripční soustavou) následujících vět.

Dlouho očekávaná oprava neprobíhala běžným způsobem, tedy za použití moderních technologií a strojů. Památkáři se rozhodli pro experiment, kdy k opravám byla využita funkční replika historického dřevěného jeřábu.

b) Srovnejte výslovnost slova *experiment* a *exhumace* a uveďte, čím je různá výslovnost *x* ovlivněna.

c) Pojmenujte hláskovou změnu **n** na **ŋ** ve výslovnosti slova *funkční*.

d) Vypište slova bez vlastního slovního přízvuku.

2. Podtrhněte slova či spojení, v jejichž výslovnosti je **nutné vyslovovat dvě stejné souhlásky**. Své rozhodnutí zdůvodněte.

racci, babiččin, rozzlobený, ten nový, nejjasnější, poddaný, panna, pod domem

3. Vypište dvojice souhlásek **z-s, s-š, d-v, b-p, n-ŋ, k-ch, ž-š**, které se liší:

a) místem artikulace

b) způsobem artikulace

c) znělostí

4. Uveďte 3 funkce pauz:

5. Vyjmenujte nadhrtanové dutiny a vysvětlete jejich význam pro hlas.

6. **V následujících větách opravte všechny jazykové chyby:**

Říkali, že odpadne odpolední vyučování není to ale zcela jisté. Poslište paní Nová, vy ale máte úžasný účes. V panelovém domě v němž bydlým včera v noci hořelo. S Alešem Valentou naším bývalým reprezentantem v lyžařské akrobacii jsme se setkali když jsme pobívali na chatě v Malé skále. Kdybysme mohli vrátit čas určitě by jsme toho využili. Ledoborce spolehlivě razili cestu menším lodím. Ošetření obuvy včelým voskem je účinné. V mrkvy jsme našli malé červi. Pavla bolí v krku, nemluví, jen sýpá. Nikdo se dlouho neozíval. Čínská společnost Singclean odmýtá firmě Masanta která má dodat pět miliónů testů do škol, poslat část dodávky, uvedl Radiožurnál. Stovky českých občanů zůstali v zahraničí, z důvodu pozitivního testu na covid-19, nebo nařízené karantény. Podle České Televize zpět do Česka se mohou tyto lidé vrátit jen na vyjímku od ministerstva zahraničí. Zmýnili sme se tatínkovy o svých horolezeckých plánech, on však stále namýtal že příliš ryskujeme, a že máme když chceme sportovat v přírodě raději běhat kolem blízkého jezera. Lyska je vodní pták, který má černé peří, a bílou lisinu nad zobákem.